

HÖGSKOLAN
DALARNA

MILJÖREDOVISNING 2017 HÖGSKOLAN DALARNA

Redovisning av miljöledningsarbetet 2017

Högskolan Dalarna

Enligt förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Del 1 Miljöledningssystemet

1. Är myndigheten miljöcertifierad?

Nej.

2. Hur lyder myndighetens miljöpolicy?

Vid Högskolan Dalarna bedrivs forskning och utbildning inom naturvetenskap, teknik, medicin, humaniora och samhällsvetenskap. I högskolans uppdrag ingår även att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet.

Till grund för miljöarbetet ligger gällande miljölagstiftning och av riksdagen fastställda handlingsprogram för miljöarbetet i Sverige. Högskolan ska stimulera till konkreta åtgärder som främjar hållbar utveckling.

Detta ska ske genom att

- miljötänkande och miljöaspekter ska så långt som möjligt integreras i allt beslutsfattande och i all verksamhet inom högskolans arbetsenheter
- miljöhänsyn ska tas vid upphandling av varor och tjänster, vid förvaltning av högskolans resurser, samt vid omhändertagande av restprodukter
- skapa möjligheter för anställda och studenter att skaffa kunskap och förståelse för miljöaspekter i samhällsutvecklingen, och därmed förutsättningar att kunna bidra till en ekologiskt hållbar utveckling
- uppmuntra till utbildning och forskning kring miljöfrågor och sprida forskningsresultat om miljöfrågor till allmänhet och beslutsfattare
- i samverkan med näringsliv och samhälle verka för hållbar utveckling
- lagar och andra krav ska utgöra miniminivå i allt arbete för hållbar utveckling

3. När har myndigheten senast uppdaterat sin miljöutredning?

2014

4a. Vilka av myndighetens aktiviteter har en betydande direkt påverkan på miljön?

Enligt miljöutredningen 2014:

Betydande direkta miljöaspekter med stor påverkan (6 p)

- Utsläpp till luft av koldioxid från resor

Betydande direkta miljöaspekter med medelstor påverkan (5 p)

- Vanligt avfall
- Elenergianvändning
- Uppvärmning av lokaler
- Vatten

4b. Vilka av myndighetens aktiviteter har en betydande indirekt påverkan på miljön?

Enligt miljöutredningen 2014:

Betydande indirekta miljöaspekter med stor påverkan (6 p)

- Utbildning
- Forskning

Betydande indirekta miljöaspekter med medelstor påverkan (5 p)

- Samverkan

5a. Vilka mål har myndigheten upprättat för de aktiviteter som har betydande direkt påverkan på miljön?

Högskolan Dalarna har för perioden år 2016 - 2019 upprättat och genom rektorsbeslut antagit mål för aktiviteter med en direkt betydande direkt miljöpåverkan inom områdena:

1. Tjänsteresor
2. Hållbar konsumtion
3. Återvinning och avfall

Inom varje område finns ett övergripande mål samt ett antal specifika mål. Till varje specifikt mål har Högskolan definierat ansvariga för att målet nås samt indikatorer och uppföljningssätt. I denna rapport redovisas endast målen.

1. Tjänsteresor

Övergripande mål:

Minska den negativa miljöpåverkan orsakad av tjänsteresor.

Specifika mål:

Mål 1.1. Under åren 2016-2019 ska Högskolans utsläpp av koldioxid från tjänsteresor minska årligen med 3 % mätt i kg koldioxid per årsarbetskraft.

Mål 1.2. Från 2017 ska de utsläpp som tjänsteresor med flyg orsakar kompenseras genom avsättning till en intern miljöfond.

2. Hållbar konsumtion

Övergripande mål:

Miljöanpassa och effektivisera resursanvändningen inom Högskolan samt i upphandlingar och inköp i ökande grad ställa krav på miljöhänsyn och god arbetsmiljö i produktionskedjan.

Specifika mål:

Mål 2.1. År 2017 ska Högskolan ha tagit fram och beslutat om rutiner för att miljöanpassa och effektivisera resursanvändning så att den årliga förbrukningen per anställd minskar gällande:

- * Elenergi
- * Uppvärmning respektive avkyllning av lokaler
- * Kontorspapper
- * Elektronisk utrustning

Mål 2.2. Från år 2016 ska den värme, kyla och elenergi som Högskolan köper in genereras från förnyelsebara källor.

Mål 2.3. Under 2016 - 2019 ska Högskolan i sina upphandlingar och inköp i ökande grad ställa krav på miljöhänsyn och god arbetsmiljö i produktionskedjan.

3. Återvinning och avfall

Övergripande mål:

Högskolan ska minska det osorterade avfallet och öka återvinningsgraden.

Specifika mål:

Mål 3.1. År 2017 ska Högskolan ha ett källsorteringssystem som är lätt tillgängligt och välkänt för alla medarbetare och studenter på Högskolan. Det ska innehålla fraktionerna:

- * plast
- * kontorspapper
- * kartong
- * glas
- * metall
- * komposterbart avfall
- * farligt avfall
- * elektronikskrot
- * brännbart avfall
- * pantflaskor och burkar

Mål 3.2. År 2017 ska Högskolan ha rutiner för att mäta och dokumentera vilka avfallsmängder som genereras varje år.

Mål 3.3. Mellan 2017 och 2019 ska det osorterade avfallet minska årligen mätt i kg brännbart avfall per anställd.

5b. Vilka mål har myndigheten upprättat för de aktiviteter som har betydande indirekt påverkan på miljön?

För perioden år 2016 - 2019 har Högskolan Dalarna upprättat och genom rektorsbeslut antagit mål för aktiviteter med en betydande indirekt miljöpåverkan inom områdena:

- 4. Utbildning
- 5. Forskning

Inom varje område finns ett övergripande mål samt ett antal specifika mål. Till varje specifikt mål har Högskolan definierat ansvariga för att målet nås samt indikatorer och uppföljningssätt. I denna rapport redovisas endast målen.

4. Utbildning

Övergripande mål:

Samtliga programstudenter ska under sin utbildning fortlöpande få reflektera över kopplingarna mellan sitt kommande yrkesliv och miljö- och hållbarhetsfrågor.

De specifika målen inom området utbildning har delats upp i tre kategorier:

- 4.1. Systematiskt integrera miljö- och hållbarhetsfrågor i Högskolans undervisning
- 4.2. Kompetenshöjning för Högskolans medarbetare i miljö och hållbar utveckling
- 4.3. Uppmärksamma examensarbeten med inriktning mot miljö och hållbar utveckling

Specifika mål:

Mål 4.1.1. Från år 2016 ska miljö- och hållbarhetsfrågor systematiskt inkluderas i nämnders och beredande organs kvalitetssäkring av kurs- och utbildningsplaner där det är tillämpligt.

Mål 4.1.2. Från år 2018 ska miljö- och hållbarhetsfrågor beröras där det är tillämpligt i lärandemålen i de kurs- och utbildningsplaner som beslutas.

Mål 4.2.1. Från år 2017 ska Högskolan kunna erbjuda medarbetare en nätbaserad entimmeskurs i miljö och hållbar utveckling. Kursen ska ge en kort introduktion till miljö och hållbar utveckling samt information om Högskolan Dalarnas miljöpolicy, miljömål och hur miljöarbetet är organiserat.

Mål 4.2.2. År 2017 ska rutiner vara fastställda för hur nyanställda bereds tillfälle att genomgå den nätbaserade entimmeskursen i miljö och hållbar utveckling vilken ger en kort introduktion till miljö och hållbar utveckling samt information om Högskolan Dalarnas miljöpolicy, miljömål och hur miljöarbetet är organiserat.

Mål 4.2.3. Från år 2016 ska en högskolepedagogisk kurs om hållbar utveckling i högre utbildning kunna erbjudas Högskolans anställda.

Mål 4.2.4. År 2018 ska minst en lärare från varje ämnesgrupp ha fortbildat sig inom högskolepedagogisk kurs om hållbar utveckling i högre utbildning.

Mål 4.3.1. Under åren 2016 till 2019 ska årligen ett stipendium på 10 000 kr delas ut till bästa examensarbete inom området miljö och hållbar utveckling. Miljörådet utser pristagare.

5. Forskning

Övergripande mål:

Uppmuntra till forskning som beaktar miljö- och hållbarhetsfrågor och spridning av resultat till allmänhet, beslutsfattare, företag och organisationer.

Specifika mål:

Mål 5.1. Under åren 2016 till 2019 ska det framgå av forskningsprofilernas verksamhetsplaner hur miljö- och hållbarhetsfrågor beaktas i forskning och hur man inom profilen tar hänsyn till sådana aspekter när man utformar sin forskning.

Mål 5.2. Under åren 2016 till 2019 ska det av forskningsprofilernas redovisning av forskningsaktivitet framgå hur profilen har beaktat frågeställningar rörande miljö och hållbarhet.

6a. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att nå målen för direkt miljöpåverkan?

Mål 1.1. Under året har en informationsinsats inletts, där miljørådet besökt akademikonferenser och presenterat nuläge och möjliga förändringar inom tjänsteresandet. Flera av dessa presentationer har dock fått senareläggas varför åtgärden endast är påbörjad. I övrigt har inga specifika åtgärder för att nå målet vidtagits under 2017.

Mål 1.2. Under året togs beslut om att inte fullfölja planerna på en intern miljöfond. Motiven till detta var följande: en internbeskattning av detta slag är sannolikt inte särskilt förändringsdrivande samtidigt som den torde innebära ett relativt stort administrativt arbete. Man ser dessutom en risk att fler anställda undviker att boka resor via resebyrån för att hålla nere kostnaderna.

Mål 2.1. Inga specifika åtgärder för att nå målet har vidtagits under 2017.

Mål 2.2. Under 2016 ingick Högskolan Dalarna ett nytt elavtal med Nordic Green som levererar el från 100 % förnybara energikällor (främst sol, vind och vatten). Inga förändringar av elleveranser har skett under 2017.

Mål 2.3. Inga specifika åtgärder för att nå målet har vidtagits under 2017.

Mål 3.1. Under året har en inventering av avfallssorteringen inletts. Inventeringen görs genom observation av praktiska förutsättningar för sortering i alla relevanta lokaler/utrymmen, och genom en enkät till anställda och studenter. Inventeringen är dock inte slutförd än.

Mål 3.2. I senaste upphandlingen av avfallshämtning ställdes krav på att entreprenören ska kunna mäta allt material som hämtas. Nu finns statistik för hämtade fraktioner (brännbart, papper, plast osv.) att tillgå från 2016 och framåt.

Mål 3.3. Inga specifika åtgärder förutom den inventering som inletts (se ovan).

6b. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att nå målen för indirekt miljöpåverkan?

Mål 4.1.1. Under året har två styrdokument beslutats som reglerar inrättande av utbildningsplaner (HDa 1.2-2017/1114) och kursplaner (HDa 1.2-2017/1115).

Mål 4.1.2. Se ovan.

Mål 4.2.1. Under 2017 har en arbetsgrupp utgående från miljørådet tagit fram ett underlag för en serie om tre korta utbildningsfilmer (ca 8 min vardera) som fokuserar Högskolan Dalarnas arbete för miljö och hållbar utveckling, och där mer allmänna och/eller globala perspektiv kan vävas in.

Mål 4.2.2. Inga specifika åtgärder för att nå målet har vidtagits under 2017.

Mål 4.2.3. Hösten 2017 gavs den högskolepedagogiska kursen Utbildning för hållbar utveckling (3 hp) för andra gången.

Mål 4.2.4. Se ovan.

Mål 4.3.1. Stipendiet har ombildats till ett resebidrag, som har inrättats och annonserats så att nomineringar kan komma in under läsåret 2017-2018 och bidraget utdelas första gången våren 2018.

Mål 5.1. Under 2017 förde miljørådet en dialog med forskningsledarna för de sex så kallade forskningsprofilerna där huvuddelen av Högskolan Dalarnas forskning bedrivs. Målen för forskning anses av forskningsledarna som mindre relevanta och svåra att följa upp. Nya mål behöver definieras.

Mål 5.2. Se ovan.

7a. Redovisa hur väl målen för direkt miljöpåverkan har uppfyllts

Mål 1.1. Utsläppen av CO₂ från tjänsteresor har totalt sett minskat med nästan 11 procent under 2017 jämfört med föregående år. Året dessförinnan sågs tvärtom en ökning med ca 2 procent. Det är för tidigt att dra slutsatser om orsakerna bakom denna förändring. Den kan bero på ett verkligt trendbrott men kan också vara en konsekvens av att Högskolan haft ett ansträngt ekonomiskt läge under 2017 där resor prioriterats bort av kostnadsskäl. Se vidare nedan under Tjänsteresor, fråga 1.1.

Mål 1.2. Målet är inte aktuellt längre (se ovan under 6a).

Mål 2:1. Målet nåddes inte inom den utsatta tidsramen, fortfarande kvarstår att ta fram och besluta om strategier i syfte att miljöanpassa och effektivisera resursanvändningen inom nämnda områden. Målet kommer att revideras under 2018.

Mål 2.2. Målet har uppnåtts när det gäller elenergi. Den el Högskolan Dalarna köper kommer nu till 100 % från förnybara energikällor. För flera byggnader, t.ex. Hyttan, är det Falu kommun som upphandlar elen och där har Högskolan inga egna avtal. När det gäller bränslen för fjärrvärme och fjärrkyla använder leverantörerna (Falu Energi och Vatten, Borlänge Energi) olika bränslemix varje år och redovisning för 2017 förväntas inte vara sammanställd förrän i mars.

Mål 2.3. Ingen bedömning kan göras idag. Det finns en vilja att ställa krav på miljöhänsyn och sociala hänsyn, och så görs ofta. Men lika ofta saknas resurser för att utarbeta relevanta krav och att göra uppföljning varför man avstår från att ställa krav. I dagsläget saknas dessutom tillräckliga rutiner för att dokumentera andelen upphandlingar och avrop där krav om miljöhänsyn och sociala hänsyn ställs, varför det inte går att med säkerhet bedöma ev. förändringar. Målet kommer att revideras under 2018.

Mål 3.1. Målet nåddes inte inom den utsatta tidsramen, fortfarande kvarstår att slutföra inventeringen och att, utifrån resultatet av inventeringen, uppgradera systemet för avfallssortering där det finns behov. Målet kommer att revideras under 2018.

Mål 3.2. Ingen bedömning kan göras idag. Statistik finns att tillgå, men data över avfallsmängder har ännu inte analyserats. Åtgärder är planerade i VP för 2018.

Mål 3.3. Ingen bedömning kan göras idag.

Sammantaget har endast ett fåtal av målen för direkt miljöpåverkan uppfyllts.

7b. Redovisa hur väl målen för indirekt miljöpåverkan har uppfyllts

Mål 4.1.1. Målet bedöms vara uppfyllt. De styrdokument som reglerar inrättandet av nya huvudområden (HDA 1.2-2016/536) och inrättande av utbildningsplaner (HDA 1.2-2017/1114) anvisar att hållbarhetsaspekter ska beaktas. I det styrdokument som reglerar inrättande av kursplaner (HDA 1.2-2017/1115) sägs inget om själva innehållet i kursplanen, men här finns en checklista för kursplaneförfattare och beredningsgrupp som anvisar att frågor om hållbar utveckling, jämställdhet, mångfald m.m. ska beaktas. I det styrdokument som reglerar Högskolans interna kvalitetsutvärdering av utbildning (DUC 2013/684/10) anges inte vilka aspekter som ska utvärderas, men här finns en manual (Handbok för utvärderingar) som anvisar att utvärderingen ska omfatta hur hållbar utveckling integreras i utbildningen.

Mål 4.1.2. Ingen bedömning kan göras idag. För att granskning av kurs- och utbildningsplaner ska bli meningsfull behövs kriterier att granska emot. Under 2018 kommer en arbetsgrupp att utses med uppdrag att beskriva vad som avses med hållbar utveckling i Högskolan Dalarnas kontext, och beskriva hur uppföljning av integrering av hållbar utveckling i utbildningarna kan genomföras.

Mål 4.2.1. Målet är möjligt att nå, men måste senareläggas. Utifrån underlaget som miljørådet tagit fram kommer serie om tre korta utbildningsfilmer att produceras av studenter på Högskolans filmdesignprogram. Åtgärder är planerade i VP för 2018.

Mål 4.2.2. Målet är möjligt att nå, men måste senareläggas. Åtgärder är planerade i VP för 2018.

Mål 4.2.3. Målet har uppnåtts.

Mål 4.2.4. Målet är inte möjligt att nå om inte antalet deltagare ökar avsevärt vid kommande kurstillfällen. I verksamhetsuppdrag från akademierna för 2018 ges dock ämnen i uppdrag att utveckla lärarkompetensen genom att minst en person läser kursen Utbildning för hållbar utveckling (eller motsv.), och det avsätts tidsmässiga resurser för detta. Målet kan därmed bli möjligt att nå.

Mål 4.3.1. Målet är möjligt att nå, men har senarelagts så att det första resebidraget för bästa examensarbete inom hållbar utveckling utdelas våren 2018.

Mål 5.1. Nya mål behöver definieras. Åtgärder är planerade i VP för 2018.

Mål 5.2. Nya mål behöver definieras. Åtgärder är planerade i VP för 2018.

Sammantaget kommer flertalet mål för indirekt miljöpåverkan inom området utbildning att kunna uppnås, men flera av dem senare än planerat. Målen inom området forskning har ansetts som mindre relevanta och behöver ersättas med andra mål.

8. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att ge de anställda den kunskap de behöver för att ta miljöhänsyn i arbetet?

Under året har informationen om miljö och hållbar utveckling på Högskolans webbsida omarbetats, så att det bl.a. finns lättillgänglig information om hur miljöledningssystemet är uppbyggt och vilka miljöfrågor som är mest prioriterade. En informationsinsats har inletts (se mål 1.1 ovan) där miljørådet besökt akademikonferenser och presenterat nuläge och möjliga förändringar inom tjänsteresandet. En grupp studenter på Högskolans filmdesignprogram har gjort en film som framställer målen för miljö och hållbar utveckling i musikalform:

<https://www.youtube.com/watch?v=8baeaNtLx3A>

9. På vilket sätt har myndigheten använt informationsteknik i syfte att minska sin energianvändning?

Närvarostyrd belysning har installerats vid all nybyggnation de senaste åren, och installeras i ökande utsträckning även i de befintliga lokalerna (undervisningslokaler, kontor, toaletter, korridorer). I dagsläget finns dock ingen samlad information om hur stor del av lokalbeståndet som har närvarostyrning.

När det gäller drift och användning av IT-utrustning (servrar, persondatorer, skärmar, skrivare och annan utrustning) finns idag ingen samlad strategi för att minska energianvändningen.

10. På vilket sätt har myndigheten använt informationsteknik i syfte att minska antalet tjänsteresor?

På Högskolan Dalarna är informations- och kommunikationsteknik ett viktig redskap för att bedriva utbildning. Ungefär 60 procent av studenterna deltar i webbaserade studier. Via samtalsportalen Connect genomförs många seminarier, och många föreläsningar streamas (direktuppspelas) med möjlighet för webbdeltagare att ställa frågor i en chatt. Såväl samtalsportalen och streamingverktyget används i stor utsträckning även utanför undervisningen, t ex vid möten mellan anställda, på arbetsplatsträffar, personalkonferenser etc. Utöver Connect används även Skype i allt högre utsträckning. Allt fler mötes- och grupprum har utrustats med teknik för webbmöten (dator, storbildsskärm, webbkamera och konferensmikrofon), så att mötesdeltagare kan närvara antingen fysiskt eller via nätet. I dagsläget är ungefär 90 procent av våra mötes- och grupprum utrustade med teknik för kombinerade campus- och webbmöten.

Del 2 Uppföljning av miljöledningsarbetets effekter

Antal årsarbetskrafter och kvadratmeter

Antal årsarbetskrafter: 607

Antal kvadratmeter lokalyta: 38 402

1. Tjänsteresor och övriga transporter

Utsläpp av koldioxid i kilogram, totalt och per årsarbetskraft uppdelat per fordonsslag (1.1), sammanlagt (1.2) och från flygresor över 50 mil (1.3) samt antal resor

	Årets uppgifter – antal resor och kg CO ₂			Föregående års uppgifter	
	Antal resor	KgCO ₂ Totalt	KgCO ₂ /å.a.	KgCO ₂ Totalt	KgCO ₂ /å.a.
a) Flygresor under 50 mil	243	22 704	37	22 766	38
b) Bilresor	4074	51 116	84	53 073	88
c) Tågresor	4019	5,00	0,008	2,10	0,003
d) Bussresor	0	0	0,00		
e) Maskiner och övriga fordon		0	0		
1.2 Sammanlagda utsläpp av koldioxid					
1.1 a-e		73 825	122	75 841	126
1.3 Flygresor över 50 mil	564	245 701	405	282 292	469

1.4 a, b Beskrivning av insamlat resultat (vad som har påverkat resultatet, eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa)

Högskolan Dalarnas utsläpp av CO₂ från tjänsteresor har totalt sett minskat med nästan 11 procent jämfört med föregående år. Utsläpp från flygresor utgör merparten av CO₂-utsläppen (ca 85 procent) och det är också här vi ser den största förändringen: en minskning med 12 procent. Antalet flygresor är i stort sett oförändrat, men de riktigt långa resorna är färre och den totala resta sträckan med flyg har minskat avsevärt (minus 10 procent). Resterande förändring av flygets utsläpp beror på något mer klimateffektiva flygresor (enligt leverantörsuppgifter, se nedan). Även CO₂-utsläppen från bilresor har gått ner sedan föregående år, en minskning med 4 procent. Här beror förändringen till viss del på minskad körsträcka, men även på en överföring av bilresor från anställdas egna bilar till Högskolans leasingbilar som är bränslesnåla dieselbilar eller elbilar. När det gäller tågresor ser vi tvärtom ett ökat resande. Framförallt ser vi en kraftig ökning av de långa tågresorna (> 500 km), t.ex. resor med nattåg till Umeå eller Malmö/Lund. Av alla samtliga resor över 500 km gjordes 13 procent med tåg under 2017.

De relativt stora förändringarna sedan föregående år kan sannolikt till viss del förklaras med att Högskolan haft ett ansträngt ekonomiskt läge, vilket antagligen haft en hämmande effekt på resandet totalt sett. Det minskade resandet kan till viss del också bero på ökad vana hos våra anställda av att ersätta resor med webbaserade möten, men här saknas kunskap för att dra säkra slutsatser. Förutom minskat resande ser vi även tecken på förändringar av

resmönster, där fler resor sker med tåg på både korta och långa sträckor och fler medarbetare använder leasingbilar istället för privat bil.

Vissa uppgifter måste uppskattas utifrån kunskap endast om kostnaden eller om antal resor med ett visst transportslag. Detta gäller framför allt resor med tåg och flyg som anställda själva bekostat och i efterhand begärt ersättning för (ca 10 procent av antalet flygresor och 15 procent av tågresor). Förfarandet är i strid med Högskolans interna regler för resor och här pågår en informationsinsats i syfte att öka kunskapen om de regler som finns.

En stor andel av bilresor (37 procent) görs fortfarande med privat bil. Här finns information endast om körsträckan. Vi har gjort ett antagande om andelen fordon med olika drivmedel och använt Naturvårdsverkets schablonmallar för att beräkna CO₂-utsläpp. Förbättringar kan göras i Högskolans system för personaladministration (Primula) så att använt drivmedel måste anges när den anställda begär reseersättning.

För hyrbilar har det inte gått att få uppgifter om annat än antal hyror och kostnad från vissa hyrbilsföretag, men en grov uppskattning utifrån kostnad är acceptabel då dessa körsträckor är små i sammanhanget. Även här görs en hel del bokningar i strid med avtal vi tecknat med resebyrå och hyrbilsfirma.

Underlaget för att bedöma antal resor och utsläpp från buss är svagt. Här finns i många fall endast kostnader, via leverantörsfakturer, att tillgå och en uppskattning känns inte meningsfull. Men utsläppen är små i sammanhanget varför detta inte varit prioriterat ännu.

1.5 Hur uppgifterna är framtagna?

Eget uppföljningssystem, Leverantörsuppgifter, Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Uppgifter om flygresor är framtagna med hjälp av uppgifter från resebyrå (Lingmerths) och uppgifter från Högskolans system för personaladministration (Primula). Uppgifter från Primula består endast av antal resor, inrikes el. utrikes resa samt kostnad. Här har gjorts ett antagande om att de resor som rapporterats via Primula i genomsnitt ger samma CO₂-utsläpp (>500 km och <500 km räknade var för sig) som de resor som bokats via resebyrå. Detta för att få åtminstone en grov uppskattning av utsläppen även från dessa resor (ca 10 procent av flygresor).

Uppgifter om tågresor är likaledes framtagna med hjälp av uppgifter från resebyrå (Lingmerths) och uppgifter från Högskolans system för personaladministration (Primula). Även här har antagande gjorts om att relationen mellan resornas antal och CO₂-utsläpp är detsamma oavsett hur resan bokats.

Uppgifter om bilresor härrör från ett flertal källor:

Resor med Högskolans leasingbilar - avläsning av trippmätare.

Resor med hyrbil - uppgifter från resebyrå (Lingmerths) och ett antal hyrbilsfirmor (Avis, Hertz mfl.). Här varierar dataunderlaget från att omfatta endast kostnad till att vara mycket detaljerat med bilmodell, körd sträcka, kostnad och uppskattade CO₂-utsläpp. De leverantörsuppgifter som varit detaljerade har utnyttjats, med antagande om samma relation

mellan olika faktorer (kostnad, körd sträcka etc), för att grovt uppskatta utsläppen från de leverantörer där det inte gått att få fram detaljerade uppgifter.

Resor med privat bil - uppgifter från Högskolans system för personaladministration (Primula) har använts för att ta fram uppgifter om begärd milersättning. Här har liksom tidigare år gjorts en uppskattning om att 50 % av resor gjorts med dieselbil, 40 % med bensinbil och 10 % med etanol (E85).

Taxi - uppgifter från resebyrå (Lingmerths) och uppgifter från Högskolans system för personaladministration (Primula).

Uppgifter om bussresor har främst inhämtats via leverantörsfakturor. Högskolan har köpt in busskort (reskassa) för resor mellan campusorterna. Dessa resor och utsläpp går att uppskatta. Men till detta kommer resor med hyrd buss för exkursioner, resor till arbetsmöten, kursdagar etc från ett flertal leverantörer till en kostnad som vida överstiger campus-till-campusresorna, och här är underlaget för att uppskatta utsläpp otillräckligt varför vi valt att helt utelämna bussresor från rapporteringen.

1.6 Uppföljningsmåten i svaren på frågorna är baserade på:

Schablonlista som Naturvårdsverket tillhandahåller, Uppgifter som tagits fram på annat sätt, nämligen

Resebyrån (Lingmerths) levererar detaljerad statistik som tillhandahålls direkt från flygbolagen, där nyckeltal för CO₂-utsläpp (g/pkm) är baserade på såväl rest sträcka som flygmodell (i genomsnitt 106 g/pkm för resor >500 km och 128 g/pkm för resor <500 km).

För bilresor har huvudsakligen använts uppgifter från Transportstyrelsen för respektive bilmodell, se <https://fu-regnr.transportstyrelsen.se/extweb>

I de fall endast körsträcka med bil har varit känd har Naturvårdsverkets schablonmallar använts.

Nyckeltal för tågets utsläpp kommer från Lingmerths redovisning (0,0044 g/pkm). Denna faktor är nästan dubbelt så stor jämfört med föregående år (av anledningen vi inte fått klarhet i) vilket förklarar att utsläppen från tågresor ser ut att mer än ha fördubblats sedan föregående år.

2. Energianvändning

2.1 Årlig energianvändning i kilowattimmar totalt, per årsarbetskraft och per kvadratmeter total användbar golvyta uppdelat på

	kWh totalt		
	2017	2016	2015
Verksamhetsel (avser lokaler)	2 878 433	2 944 459	3 279 000
Fastighetsel			
Värme	2 221 917	2 636 672	2 535 125
Kyla	228 425	184 066	50 631
Totalt	5 328 775	5 765 197	5 864 756

	kWh/årsarbetskraft			kWh/m ²		
	2017	2016	2015	2017	2016	2015
Verksamhetsel (avser lokaler)	4 742	4 891	5 456	75	77	78
Fastighetsel						
Värme	3 660	4 380	4 218	58	69	60
Kyla	376	306	84	6	5	1
Totalt	8 779	9 577	9 758	139	151	139

Eventuell energianvändning utanför lokaler

	kWh totalt		
	2017	2016	2015
Energi			

2.2 Är värmeförbrukningen normalårskorrigerad

Värmeförbrukningen är inte normalårskorrigerad.

2.3 Andel förnybar energi av den totala energianvändningen (anges i procent)

	2017	2016	2015
Verksamhetsel	100 %	100 %	58 %
Fastighetsel	%	%	%
Värme	95 %	95 %	100 %
Kyla	%	%	100 %
Utanför lokaler	%	%	%
Totalt	88 %	95 %	77 %

2.4 Har krav ställts på produktionsspecificerad förnybar el i myndighetens elavtal?

Krav har ställts på produktionsspecificerad förnybar el i myndighetens elavtal.

2.5 Har energianvändningen minskat som ett resultat av samverkan med myndighetens fastighetsägare? (vid ja ange vilka åtgärder som har genomförts)

Nej.

2.6 a, b Beskrivning av insamlat resultat (vad som har påverkat resultatet, eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa))

Inget att kommentera.

När det gäller energistatistik för ett antal hyrda lokaler som utgör en andel av ett större komplex har hyresvärden inte tillhandahållit energistatistik. Ingen lösning finns för tillfället.

2.7 Hur är uppgifterna framtagna?

Eget uppföljningssystem, Leverantörsuppgifter, Uppskattning (förklara på vilket sätt)

När det gäller energistatistik för ett antal hyrda lokaler som utgör en andel av ett större komplex har energistatistik från energideklarationen legat till grund.

3. Miljökrav i upphandling

3.1 Andel upphandlingar och avrop där miljökrav ställts av det totala antalet upphandlingar och avrop

	Antal st		
	2017	2016	2015
Upphandlingar och avrop med miljökrav	4 334	2	5
Upphandlingar och avrop totalt	4 475	40	18
Andel upphandlingar och avrop med miljökrav	97 %	5 %	28 %

3.2 Antal upphandlingar över tröskelvärde där energikrav enligt förordning (2014:480) om statliga myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader har ställts

0

Kommentar till redovisning av antal upphandlingar över tröskelvärde.

Om krav enligt förordningen om statliga myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader inte har ställts vid upphandlingar över tröskelvärde, ange skälen för det:

3.3 Har myndigheten ställt energikrav vid nytecknande av hyresavtal eller inköp av byggnader? (vid nej ange skälen för det)

Nej

Ekonomisk genomförbarhet, Annat:

Högskolan har varken tecknat något nytt hyresavtal eller uppfört någon byggnad under 2017. Senaste objektet var iordningsställande av ny gymnastik i en befintlig byggnad där det inte var ekonomiskt genomförbart att ställa krav på annan energiklass än den befintliga. Vid byggandet av nytt kanslihus var det på gång med en certifiering via GreenBuilding, men både kostnaderna för certifieringen och vissa svårigheter i samarbetet med certifieringsorganisationen gjorde att processen avbröts.

3.4 Ekonomiskt värde av registrerade upphandlingar och avrop med miljökrav av det totala värdet av upphandlingar och avrop per år

	Värde kr		
	2017	2016	2015
Upphandlingar och avrop med miljökrav	23 702 129		606 540
Upphandlingar och avrop totalt	53 600 543		4 544 670
Andel upphandlingar och avrop med miljökrav	44 %	%	13 %

3.5 a, b Beskrivning av insamlat resultat (vad som har påverkat resultatet, eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa)

En större ansats än tidigare har gjorts för att få fram statistiken. Uppgifterna om andel upphandlingar och avrop i tabell 3.1 för åren 2015 och 2016 gällde endast upphandlingar genomförda av Högskolan Dalarna. I årets statistik har även rangordnade statliga ramavtal och avrop från dessa lagts in, liksom avrop via rangordning från ramavtal med andra lärosäten. Det som rapporterats är de uppgifter som Högskolan Dalarnas upphandlingsansvarige har kännedom om. I siffrorna ovan saknas t.ex. statistik över inhyrda konsulter/lärare, telefonkostnader samt elavtal. För många direktupphandlingar saknas också information, även sådana som överskrider 100 000 kr i värde.

Högskolan Dalarna behöver se över rutiner för märkning av fakturor för att kunna spåra inköp från avtal på ett bättre sätt. Genomförs större antal upphandlingar via upphandlingssystemet så skulle statistiken bli lättare att ta fram. Detta är något som högskolan kan arbeta vidare med. Det är oklart när högskolan kan få en helhetsbild kring alla inköp.

3.6 Hur är uppgifterna framtagna?

Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Uppgifterna är framtagna av upphandlingsansvarige genom att räkna antal upphandlingar och avrop som denna har genomfört. Inköp från utsedda inköpare har sammanställts genom att titta i högskolans ekonomisystem. En faktura har uppskattats vara ett avrop. Via upphandlingsverktyget har vissa upphandlingar och avrop, som är gjorda av andra än upphandlingsansvarige, kunnat identifieras och därmed registrerats i statistiken till Naturvårdsverket. Värdet har tagits fram via ekonomisystemet.

4. Frivilliga frågor

Frågor om policy

4.1 Har myndigheten internt styrande dokument för IT och miljö? (om ja ange vilka områden som tas upp i dokumentet)

Nej

Frågor om IT-anskaffning

4.2 Andel IT-anskaffningar där miljökrav ställts av det totala antalet IT-anskaffningar per år (anges i procent och värde).

	2017	2016	2015
Andel (%)	100 %	%	%
Värde (Skr)	6 400 000 Skr	Skr	Skr

Hur är uppgifterna framtagna?

Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Alla inköp av datorer, kringutrustning till datorer och telefoner görs genom avrop via rangordning från ett ramavtal där upphandlingen genomförts av Umeå universitet och Uppsala universitet. I ramavtalet ställs vissa miljökrav, därför anges här att 100 procent av IT-anskaffningar har skett med miljökrav.

4.3 Vilken typ av miljöhänsyn har tagits vid IT-anskaffningar ?

Farliga ämnen, Krav som motsvarar miljöcertifiering

Hur är uppgifterna framtagna ?

Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Se ovan, miljökrav ställda i ramavtalet. Miljökraven gäller dock främst krav på miljöcertifiering och att avropande myndigheter skall ha möjlighet att välja produkter med så låg miljöpåverkan som möjligt. I praktiken blir alltså miljönyttan beroende på de val avropande myndighet gör vid inköp. I dagsläget har vi dålig kännedom om vilken miljöhänsyn som i praktiken tas vid inköp.

Frågor om energianvändning

4.4 Årlig energianvändning i kilowattimmar totalt och per årsarbetskraft uppdelat på

	kWh			kWh/årsarbetskraft		
	2017	2016	2015	2017	2016	2015
PC-arbetsplats						
Skrivare						
Serverar och Serverrum						

Hur är uppgifterna framtagna ?

Frågor om resfria möten

4.5 Antal resfria möten totalt och per årsarbetskraft

	Antal			Antal/årsarbetskraft		
	2017	2016	2015	2017	2016	2015
Resfria möten	127 542			210		

Hur är uppgifterna framtagna ?

Eget uppföljningssystem, Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Högskolan Dalarna använder i stor utsträckning webbaserade verktyg för såväl utbildning som andra möten. Ungefär 60 procent av studenterna deltar i webbaserade studier. Flertalet mötes- och grupprum utrustade med teknik för kombinerade campus- och webbmöten. Många seminarier och arbetsmöten genomförs med hjälp av samtalsportalen Connect, men det saknas idag möjligheter att skilja användningen för arbetsmöten från undervisning. Den redovisade siffran för resfria möten (127 542) avser samtalsrum som öppnats i Connect och varit öppna i mer än 5 minuter. Antalet bokningar var under samma tid ca 15 000, vilket visar att huvuddelen av mötena sker utan föregående bokning.

Frågor om förklaring till resultatet

4.6 a, b Beskrivning av insamlat resultat (vad som har påverkat resultatet, eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa)

Frågor om energi

4.7 Har myndigheten en strategi för sitt energieffektiviseringsarbete, innefattande nulägesanalys, mål samt handlingsplan med åtgärder, som utgör grunden för ert energieffektiviseringsarbete?

Nej

4.8 Producerar myndigheten egen el? (om ja ange hur mycket i kWh)

Ja

Ja, genom solel på taket av biblioteket. Solcellerna är på 41 KW vilket motsvarar ca 35 000-40 000 kWh. Dessvärre har det inte varit möjligt att ta fram exakta siffror på elproduktionen.

4.9 Har myndigheten miljöklassade och/eller certifierade byggnader?

Nej

Frågor om avrop

4.10 Har myndigheten vid avrop mot statliga ramavtal ställt egna miljökrav, där så har varit möjligt?

Nej